

uv. zák. Sr. Randa, právo obchodní, § 6 o obchodech, kterým slovem přeložen je výraz *Handelsgeschäfte*). Slovem »obchody (*Handelsgeschäfte*)« označuje obchodní zákon nejen kupní smlouvy, nýbrž různá jiná právní jednání, mezi nimi dle čl. 272 čís. 1 i smlouvy, jimiž někdo béře na se úpravu nebo zpracování movitých věcí, jemu k tomu cíli od jiného odevzdaných, převyšuje-li provoz živnosti meze řemesla. Čl. XIV. omezil odstavcem čís. 2 příslušnost rozhodčích soudů v jediném směru, t. j. na obchody vztahující se ke zboží, s nímž smí se kupčiti na příslušné burse. Omezení to je pouze předmětné, omezujíc obchody na určité zboží, ne však na určitý způsob obchodů, ježto nečiní rozdíl mezi právními jednáními, jež lze zahrnouti pod pojem obchodů. § 51 stanov převzal takřka doslova předpis čl. XIV., připojiv pouze dodatek, jímž počítá k obchodům se zbožím také obchody z pojištění, dovozného a dopravy, pokud je možno považovati za obchody se zbožím. Tímto dodatkem odůvodnil rekursní soud svůj náhled, že obchody se zbožím rozumějí stanovy pouze obchody v užším slova smyslu, t. j. obchody, jež mají za účel obrat zboží. Avšak § 51 převzal dále beze změny ustanovení čl. XIV. čís. 1, dle něhož stačí k příslušnosti rozhodčího soudu, je-li spornou stranou osoba, jež z povolání zabývá se výrobou, obchodem anebo zpracováním movitých věcí, jež jsou předmětem obchodu, což by nemělo praktického, smyslu, kdyby šlo pouze o koupi a prodej, ne však o zpracování zboží, dále ustanovení čís. 2, žádající, by obchody vztahovaly se na zboží, jímž se na burse kupčí. Z toho nelze souditi na úmysl stanov, omeziti příslušnost rozhodčích soudů na obchody, mimo bursu uzavřené, v užším slova smyslu, naopak zamýšlel tvůrce stanov převzít ustanovení čl. XIV. bez omezení na kupní smlouvy s vyloučením ostatních právních jednání, a vytkl mimo to výslovně některé druhy obchodu, t. j. obchody z pojištění, dovozného a dopravy, o nichž byl patrně v pochybnosti, zda je lze zahrnouti pod všeobecný pojem obchodů se zbožím. Obchody ty vztahují se totiž pouze nepřímo na zboží, majíce v první řadě za předmět jeho pojištění, dovoz a dopravu, a důsledky toho, t. j. pojistné, dovozné a dopravné atd., ne však zboží samo nebo právní jednání, jež zavdalo podnět k pojištění, dopravě atd. Doložku »pokud možno je považovati za obchody se zbožím«, nelze vykládati souhlasně s rekursním soudem v ten smysl, že obchody ty slouží k provedení obratu zboží, neboť tomuto účelu neslouží a nemohou sloužiti, nýbrž jako požadavek, aby vztahovaly se na zboží, a ne na př. na osoby nebo jiné věci než zboží. Co do zboží platí i pro ně obmezení čl. XIV: čís. 2 uv. zák. Nezáleží na tom, zda by byl § 51 stanov vystačil úplně s vytčením »obchodu se zbožím« a zda uvedený dodatek je zbytečným; i přes dodatek ten nebyl změněn původní význam označení obchodů se zbožím, jak byl převzat z čl. XIV. uv. zák. Bylo proto zahrnouti pod pojem obchodů se zbožím i námezdní smlouvu, uzavřenou mezi stranami 18. února 1921, a rozhodčí soud prohlásil se právem za příslušna ke projednání rozepře z této smlouvy. Nález, jím vydaný, není zmatečným.

Čís. 1880.

Zajištění půdy drobným pachtýřům (zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Při ponechání pozemku v pachtu (§ 29 zákona) může vlastník do pachtovného započísti, oč zvýšeny byly daně a přírázky.

(Rozh. ze dne 3. října 1922, R I 1151/22.)

Soud první stolice přiznal drobnému pachtýři pozemky do dalšího pachtu a zamítl návrh vlastníka, by pachtovné bylo zvýšeno o to, oč stouply daně a přírázky. Rekursní soud usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a nařídil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Pravda sice, že dle § 29 požad. zák. ponechání v pachtu děje se za týchž podmínek jako dosud, ale to podle smyslu slova a povahy věci daleko neznamená ještě, že by v nominální číslici nájemného naprosto žádná změna nastati nesměla, jak za to nižší stolice mají. Má-li pachtovné býti stejné jako dříve, nutno to rozuměti nejen vůči pachtýři, nýbrž i vůči vlastníku. Nastalo-li však, jak vlastník tvrdí a notorické jest, v období 1914—1920 zvýšení realních daní a přírážek, a platí-li vlastník daně a přírázky, platí je ovšem vlastník z nájemného, jež se tedy o jich obnos snižuje, takže teprv zbytek představuje vlastní a pravé nájemné. Toto skutečné a pravé nájemné, byvši takto sníženo, neodpovídá více sumě nájemného ve smlouvě pachtovní pro období 1914—1920 ustanoveného a nebyla by to tedy vůči vlastníku podmínka »stejná«, kdyby se trvalo na posavadní nominální číslici pachtovného a nedopouštělo se její zvýšení. Věc má se zkrátka tak: při smlouvě pro poslední období počítal vlastník s tehdejšími daněmi a přírážkami a podle nich, připočítav je k pachtovnému, ustanovil jeho nominální číslici, ve skutečnosti přesunul je tedy na pachtýře, isa sám jen průchodní pokladnou pro ně: ať je tedy tato průchodní položka jakákoli, musí ji vždy pachtýř platiti, má-li skutečné nájemné t. j. to, co vlastníku zůstane, býti pořád stejné. Tomuto výkladu svědčí čl. I § 1 lit. e) novely ze dne 1. dubna 1921, čís. 166 sb. z. a n., dle něhož pachtýř, jenž se svým požadovacím právem ustoupiti musil obci a spokojiti se musí s pouhým dalším pachtem, musí v dle pachtovného, jež mu tady zákon ovšem počítá podle ceny přijímací, kterou obec zaplatit musí — neboť nejde více o starého vlastníka — nahraditi obci též všechny daně, přírázky a ostatní veřejné dávky připadající v době pachtovní na pozemek pachtovaný. Tak, jako zde, mluví pro to slušnost a spravedlnost i v případě § 29 požad. zák. Neboť daně a přírázky byly zvýšeny právě proto, že stoupla peněžitá hodnota zemědělských výrobků, tato však připadá k dobru jedině pachtýři, i slušno proto a spravedlivo, by taky jedině on zvýšek daní a přírážek nesl. Je tedy třeba, aby se zjistilo, oč daně a přírázky dnem 1. října 1919, kdy počíná nucený pacht, byly vyšší než v době uzavření poslední pachtovní smlouvy pro období 1914—1920, a podle toho potom nominální číslici pachtovní určití.